

Streszczenie

Obowiązkowe zastępstwo procesowe w postępowaniu cywilnym

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest zagadnienie obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym. W postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych istotnym elementem są czynności procesowe jego uczestników, w szczególności stron postępowania. Okoliczność, że strona (uczestnik postępowania) posiada zdolność procesową nie w każdym przypadku przesądza o skuteczności samodzielnego dokonywania czynności procesowych. Zarówno w postępowaniu cywilnym, jak i w innych postępowaniach przed organami rozstrzygającymi pojawiają się sytuacje, gdy czynności w imieniu strony i z bezpośrednim dla niej skutkiem podejmuje nie ona sama, ale inna osoba, określana mianem zastępcy.

W pierwszym rozdziale przedstawiono uwagi terminologiczne oraz systematykę obowiązkowego zastępstwa procesowego. Wyjaśniono czym jest zastępstwo i jak jest pojmowane. Określono sposoby działania zastępcy. Podjęto próbę rozgraniczenia zastępstwa od przedstawicielstwa, pełnomocnictwa, a także reprezentacji. Ponadto przedstawiono elementy charakterystyczne zastępstwa wraz z jego umiejscowieniem w postępowaniu cywilnym. Dokonano zestawienia pojęcia zdolności postulacyjnej i obowiązkowego zastępstwa w postępowaniu cywilnym. Pierwszy rozdział kończy przedstawienie założeń terminologicznych dla obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym.

Rozdział drugi został poświęcony ogólnej charakterystyce obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym. W celu zrozumienia podejmowanej w rozprawie problematyki przedstawiono motywy oraz uwarunkowania historyczne kształtujące obowiązkowe zastępstwo procesowe w postępowaniu cywilnym. W omawianym rozdziale poruszono również założenia obowiązkowego zastępstwa procesowego z perspektywy postępowania cywilnego. Przedstawiono również regulację obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym w polskim porządku prawnym. W tytułowym opracowaniu dokonano również zestawienia obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym z instytucjami zbieżnymi, a występującymi w wybranych postępowaniach sądowych oraz przed innymi organami rozstrzygającymi. Nie bez znaczenia dla niniejszej rozprawy było podjęcie rozważań dotyczących obowiązkowego zastępstwa

procesowego w postępowaniu cywilnym w wybranych porządkach prawnych państw Unii Europejskiej.

W perspektywy przedstawionych założeń badawczych w opracowaniu zaprezentowano także odrębności, jakimi charakteryzuje się obowiązkowe zastępstwo procesowe w postępowaniu cywilnym. Omówienie tej problematyki nie byłoby możliwe bez wyróżnienia czterech podrozdziałów, których tytuły odzwierciedlają bądź etap postępowania bądź odnoszą się do ściśle wskazanych rodzajów spraw, w jakich ustawodawca ustanowił obowiązkowe zastępstwo procesowe w postępowaniu cywilnym.

W ostatnim rozdziale poruszono problematykę dokonywania czynności procesowych uwzględniając przy tym przepisy o obowiązkowym zastępstwie procesowym w postępowaniu cywilnym. Wprowadzeniem do tematyki poruszonej w tym rozdziale było zagadnienie czynności procesowych z perspektywy obowiązkowego zastępstwa procesowego w ogólności. Ponadto poruszono kwestie związane z zakresem dokonywania czynności procesowych w ramach obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym. Przedstawiono również skutki niezachowania obowiązkowego zastępstwa procesowego, jakie mają miejsce w toku sądowego postępowania cywilnego. Ostatnim zagadnieniem podjętym w ramach czwartego rozdziału była problematyka naruszenia przepisów o obowiązkowym zastępstwie procesowym w postępowaniu cywilnym w kontekście nieważności postępowania.

15.10.2024 r.

Mateusz Lencole